

**POLICIJOS DEPARTAMENTO
PRIE LIETUVOS RESPUBLIKOS VIDAUS REIKALŲ MINISTERIJOS
PERSONALO VALDYBA**

**TIKSLINIO PATIKRINIMO, ATLIKTO PANEVĖŽIO APSKRITIES VYRIAUSIAJAME
POLICIJOS KOMISARIATE,**

ATASKAITA

2011-06-16 Nr. 5-3-12-43

Vilnius

Manipudhau
Lullu 23

I. IŽANGA

Policijos departamente prie Vidaus reikalų ministerijos (toliau – Policijos departamentas) buvo priimtas sprendimas 2011 m. gegužės 4 – 5 dienomis atlikti Panevėžio apskrities vyriausiojo policijos komisariato (toliau – Panevėžio AVPK) tikslinį patikrinimą darbo grafikų sudarymo, darbo ir poilsio laiko policijos įstaigose apskaitos tvarkos laikymosi srityje. Patikrinimą buvo pavesta atlikti policijos generalinio komisaro 2011 m. balandžio 28 d. įsak. Nr. 5-V-375 „Dėl Panevėžio apskrities vyriausiojo policijos komisariato tikslinio patikrinimo“ sudarytai darbo grupei: Personalo valdybos Personalo valdymo skyriaus vyriausiąjai specialistei Dovilei Petniūnienei (vadovė), Viešosios policijos valdybos Veiklos organizavimo ir prevencijos skyriaus Patrulių poskyrio viršininkui Vaidui Giršvildui, Kriminalinės policijos valdybos Veiklos kontrolės skyriaus vyriausiąjai tyrėjai Laimai Minderienei, Viešosios policijos valdybos Operatyvaus valdymo ir apsaugos skyriaus vyriausiąjai specialistei Jūratei Piečiukaitienei, Finansų valdybos Finansų ir ekonomikos skyriaus vyriausiąjai specialistei Zefirinai Vrubliauskienei. Patikrinime stebėtojų teisėmis dalyvavo Lietuvos vidaus reikalų sistemos respublikinės profesinės sąjungos (toliau – Profesinės sąjungos) atstovė Laimutė Narkienė. Nacionalinio pareigūnų profesinių sąjungų susivienijimo atstovai patikrinime nedalyvavo. Patikrinimo metu buvo lankytasi Panevėžio AVPK, buvo bendrauta su vadovais ir pamainomis dirbančiais Panevėžio AVPK ir Panevėžio AVPK Panevėžio miesto PK (toliau – Panevėžio m. PK) darbuotojais, paprašyta pateikti darbo ir poilsio laiko apskaitos dokumentų kopijas. Šio tikslinio patikrinimo metu Panevėžio AVPK intelektualiniai, materialiniai išteklių ir nematerialus turtas vertinti nebuvo.

II. DARBO IR POILSIO LAIKO PLANAVIMO IR APSKAITOS PANEVĖŽIO AVPK TEISINIS REGLAMENTAVIMAS

Darbo grafikų sudarymą, darbo ir poilsio laiko apskaitą Panevėžio AVPK reglamentuoja šie Panevėžio AVPK viršininko įsakymai: 2009 m. liepos 2 d. įsak. Nr. 50-V-319 „Dėl darbo laiko apskaitos žiniaraščių pildymo“, kuriuo patvirtintas darbuotojų atsakingų už žiniaraščių pildymą, sąrašas, 2010 m. lapkričio 24 d. įsak. Nr. 50-V-559 „Dėl Panevėžio apskrities vyriausiojo policijos komisariato operatyvinės grupės pareigūnų, dirbančių normaliu darbo laiko režimu, darbo laiko apskaitos tvarkos aprašo patvirtinimo“, 2010 m. gegužės 20 d. įsak. Nr. 50-V-277 „Dėl Pareigybių, kurias einantys pareigūnai dirba pamainomis, patvirtinimo“ (papildymai: 2010 m. gruodžio 3 d. įsak. Nr. 50-V-588; 2010 m. gruodžio 23 d. įsak. Nr. 50-V-629), 2010 m. birželio 29 d. įsak. Nr. 50-V-326 „Dėl suminės darbo laiko apskaitos įvedimo“, 2010 m. vasario 25 d. įsak. Nr. 50-V-118 „Dėl Panevėžio apskrities vyriausiojo policijos komisariato viršininko 2008 m. lapkričio 12 d. įsak. Nr. 50-V-82 „Dėl Panevėžio apskrities vyriausiojo policijos komisariato darbo reglamento patvirtinimo“ pakeitimo“ (su pakeitimais).

Visų tikrintų padalinių (Operatyvaus valdymo skyriaus, Patrulių kuopos, Panevėžio m. PK Kriminalinės policijos skyriaus, Panevėžio AVPK kriminalinės policijos padalinių pareigūnų, dirbančių operatyvinėse grupėse) pareigybės yra įrašytos Panevėžio AVPK pareigybių, kurias einantys pareigūnai dirba pamainomis, sąraše, patvirtintame 2010 m. gegužės 20 d. įsak. Nr. 50-V-277 „Dėl Pareigybių, kurias einantys pareigūnai dirba pamainomis, patvirtinimo“ (papildymai: 2010 m. gruodžio 3 d. įsak. Nr. 50-V-588; 2010 m. gruodžio 23 d. įsak. Nr. 50-V-629), o 2010 m. birželio 29 d. įsak. Nr. 50-V-326 „Dėl suminės darbo laiko apskaitos įvedimo“ visiems pamainomis dirbantiems pareigūnams įvesta suminė darbo laiko apskaita.

Panevėžio AVPK ir Panevėžio m. PK nėra nustatyta pamainomis dirbančių pareigūnų pamainos trukmė, pradžia, pabaiga, darbo laiko paskirstymas per pamainą, kaip to reikalauja Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003m. rugsėjo 9 d. nutarimu Nr. 1150 patvirtintų Nustatytas funkcijas nepertraukiamai vykdančių vidaus reikalų statutinių įstaigų pareigūnų, dirbančių pamainomis, darbo ir poilsio laiko apskaitos ypatumų nuostatos.

Panevėžio AVPK OVS darbo organizavimą reglamentuoja Panevėžio miesto vyriausiojo policijos komisariato viršininko 2004 m. birželio 14 d. įsak. Nr. V-112 (Panevėžio miesto vyriausiojo policijos komisariato viršininko 2006 m. rugsėjo 29 d. įsak. Nr. 50-V-280 nauja redakcija) patvirtintos

Panevėžio miesto vyriausiojo policijos komisariato viešosios policijos Operatyvaus valdymo skyriaus vidaus tvarkos taisyklės. Atsižvelgiant į tai, kad šios taisyklės pakeistos 2006 m., jos neatitinka šiuo metu esančią policijos įstaigos struktūrą, t.y. taisyklėse minimu du miesto – 1-asis ir 2-asis policijos komisariatai, nors realiai šiuo metu yra tik vienas miesto policijos komisariatas.

Derinant tikslinio patikrinimo ataskaitos projektą su Panevėžio AVPK, 2011 m. birželio 10 d. 14 val. 55 min. buvo pateiktos 2011 m. vasario 28 d. Panevėžio apskrities vyriausiojo policijos komisariato viršininko įsak. Nr. 50-V-117 patvirtintos Panevėžio apskrities vyriausiojo policijos komisariato Operatyvaus valdymo skyriaus vidaus tvarkos taisyklės. Tačiau taisyklės parengtos skubotai pvz. 4.8 punkte nurodoma jau seniai neegzistuojanti įstaiga „Lietuvos policijos informacijos valdyba“.

Atkreiptinas dėmesys, kad Policijos departamente priėmus sprendimą dėl tikslinio patikrinimo Panevėžio AVPK atlikimo, 2011 m. balandžio 28 d. Panevėžio AVPK Valdymo organizavimo skyriaus viršininko Almanto Gedvilo telefonu buvo paprašyta elektroniniu paštu pateikti visų darbo ir poilsio laiko planavimą ir apskaitą reglamentuojančių Panevėžio AVPK teisės aktų kopijas. 2011 m. gegužės 23 d. Panevėžio AVPK Valdymo organizavimo skyriaus vyriausiasis specialistas Kęstutis Bekeris elektroniniu paštu pateikė būtent Panevėžio miesto vyriausiojo policijos komisariato viršininko 2004 m. birželio 14 d. įsak. Nr. V-112 (Panevėžio miesto vyriausiojo policijos komisariato viršininko 2006 m. rugsėjo 29 d. įsak. Nr. 50-V-280 nauja redakcija) patvirtintos Panevėžio miesto vyriausiojo policijos komisariato viešosios policijos Operatyvaus valdymo skyriaus vidaus tvarkos taisyklės. Patikrinimo metu taip pat ne kartą buvo atkreiptas A. Gedvilo dėmesys į tai, kad šios taisyklės turėjo būti pakeistos (kaip ir kai kurie kiti teisės aktai), tačiau apie tai, kad jau yra patvirtintos naujos jis net neužsiminė.

Kriminalinės policijos pareigūnų, dirbančių operatyvinėse grupėse, pareigybės nuo 2010 m. gruodžio 1 d. Panevėžio AVPK viršininko 2010 m. gruodžio 3 d. įsak. Nr.50-V-588 yra įrašytos į Panevėžio AVPK pareigybių, kurias einantys pareigūnai dirba pamainomis, sąrašą, patvirtintą 2010 m. gegužės 20 d. įsak. Nr. 50-V-277, ir jiems taikoma suminė darbo laiko apskaita, įvesta Panevėžio AVPK viršininko 2010 m. birželio 29 d. įsak. Nr. 50-V-305. Papildant pareigybių, kurias einantys pareigūnai dirba pamainomis, sąrašą (išskyrus Panevėžio AVPK Kriminalistinių tyrimų biuro pareigybes, kadangi jų darbas faktiškai organizuojamas pamainomis) buvo pažeisti teisės aktų reikalavimai: neatsižvelgta į Vidaus tarnybos statuto (toliau – Statutas) 29 str. 3 d., policijos generalinio komisaro 2010 m. balandžio 2 d. įsak. Nr. 5-V-277 patvirtinto Darbo ir poilsio laiko apskaitos policijos įstaigose tvarkos aprašo (toliau – Aprašas) 37.3 p. numatytus reikalavimus, kad tokias pareigas einantys pareigūnai turi faktiškai nepertraukiamai dirbti pamainomis. Darbas operatyvinėje grupėje vieną ar du

kartus per mėnesį, o likusį laiką dirbant įprastiniu režimu, negali būti prilygintas nepertraukiamai pamainomis vykdomoms funkcijoms. Be to, šie darbo organizavimo pakeitimai buvo atlikti neinformuojant ir nesikonsultuojant su darbuotojų atstovais ar, jų nesant, su darbuotojais (Darbo kodekso (toliau – DK) 47 str. 4 d., 10 d.). Suminės darbo laiko apskaitos įvedimas taip pat nebuvo derintas su darbuotojų atstovais (DK 149 str. 1 d.), įsakyme dėl suminės darbo laiko apskaitos įvedimo nėra nurodytas konkretus suminės darbo laiko apskaitos laikotarpis.

Visiškai neaišku kuriems pareigūnams nuo 2010 m. gruodžio 1 d. yra taikomas 2010 m. lapkričio 24 d. įsak. Nr. 50-V-559 patvirtintas Panevėžio AVPK operatyvinės grupės pareigūnų, dirbančių normaliu darbo laiko režimu, darbo laiko apskaitos tvarkos aprašas, įsigaliojęs nuo 2010 m. lapkričio 1 d. Įrašius pareigūnų, dirbančių operatyvinėse grupėse, pareigybes į pamainomis dirbančių sąrašą, normaliu režimu dirbančių Panevėžio AVPK operatyvinėse grupėse pareigūnų nebeliko

Panevėžio AVPK ir Panevėžio m. PK operatyvinių grupių darbo organizavimas nėra reglamentuotas. Kaip teisinį operatyvinių grupių reglamentavimą Panevėžio AVPK Valdymo organizavimo skyriaus viršininkas nurodė 2007 m. vasario 8 d. Panevėžio m. VPK viršininko įsak. Nr. 50-V-36 patvirtintas Panevėžio miesto vyriausiojo policijos komisariato viešosios policijos Operatyvaus valdymo skyriaus operatyvinės grupės ir viešosios policijos Patrulių kuopos pareigūnų reagavimo į pranešimus apie nusikalstamas veikas, kitus teisės pažeidimus ar įvykius taisyklės. Tačiau šios taisyklės reglamentuoja iki 2008 m. spalio 1 d. veikusios policijos įstaigos operatyvinių grupių veiklą, visiškai neatitinka nei šiuo metu esančios Panevėžio AVPK struktūros, nei faktinio operatyvinių grupių darbo organizavimo ir privalėjo būti pakeistos. Atkreiptinas dėmesys, kad kiti Panevėžio AVPK struktūriniai padaliniai vadovaujasi po 2008 m. spalio 1 d. įvykusios teritorinių policijos įstaigų reorganizacijos Panevėžio AVPK viršininko įsakymais naujai patvirtintomis taisyklėmis (pvz., Pasvalio r. PK – 2009-12-11 įsak. Nr. 50-V-667, Kupiškio r. PK 2010-01-14 įsak. Nr. 50-V-17).

VTS 29 str. numatyta, kad esant VTS 30 str. nurodytiems pagrindams, vidaus reikalų įstaigos vadovas savo sprendimu pareigūnui gali pavesti dirbti viršvalandžius. Panevėžio AVPK nėra nustatytos bendros tvarkos, kokiais atvejais pareigūnai gali dirbti viršvalandžius, kas ir kokių sprendimu gali pavesti juos dirbti, kaip jie apskaitomi. Taip pat nėra rengiami ir atskiri įstaigos vadovo pavedimai dirbti viršvalandžius, nors pagal darbo laiko apskaitos žiniaraščius matyti, kad pareigūnai juos dirba.

II. PANEVĖŽIO AVPK OPERATYVAUS VALDYMO SKYRIAUS DARBO IR POILSIO LAIKO PLANAVIMAS

Panevėžio AVPK Operatyvaus valdymo skyriaus **pirminiai** darbo grafikai yra sudarinėjami laikantis teisės aktuose nustatytų terminų, tačiau patikslinti minėtų tarnybų darbo grafikai sudaromi ir tvirtinami paskutinėmis to paties mėnesio dienomis. Pvz. 2011 m. vasario 1 d. Panevėžio AVPK viršininko pavaduotojas G.Kliauga patvirtino Panevėžio AVPK OVS 2011 m. kovo mėnesio darbo grafiką Nr. 50-IL-134, 2011 m. kovo 30 d. viršininko pavaduotojas G.Kliauga patvirtino 2011 m. **kovo** mėnesio grafiką Nr. 20-IL-357 (kad tai patikslintas grafikas – nenurodyta, kaip to reikalaujama Aprašo 18 punkte). Tokiu būdu Panevėžio AVPK OVS 2011 m. kovo mėnesio darbo laiko apskaitos žiniaraštyje (2011-04-05 Nr. 50-IL-388) pateiktas darbo laikas visiškai sutampa su paskutiniame grafike nurodytu darbo laiku, nors nesutampa lyginant su pirminiu darbo grafiku. Iš to galima daryti išvadą, kad mėnesio eigoje pasikeitimų pamainose buvo, tačiau grafiko pakeitimai daromi nebuvo. Be to, norėdami pasikeisti pamainomis OVS pareigūnai dėl to susitaria žodžiu ir informuoja OVS viršininką, kuris apie pasikeitimus pažymi Tarnybos knygoje. Tokiais atvejais rašytinio prašymo pasikeisti darbuotojai nerašo (kaip tai numatyta Aprašo 21 punkte).

Panevėžio AVPK Operatyvaus valdymo skyriaus darbo grafikai Policijos registruojamų įvykių registre (toliau - PRĮR) sudarinėti pradėti tik 2011 m. gegužės mėn. (nors sudaryti juos PRĮR-e nurodyta Aprašo 12 p.). Patikslinti darbo grafikai nėra išspausdinami ir pareigūnai su darbo grafiko pakeitimais supažindami tik žodžiu.

Pasirinktinai patikrinus keleto pareigūnų pirmo š.m. ketvirčio (suminės apskaitos laikotarpio) bendrą faktiškai dirbto laiko normą nustatyta, kad vietoj nustatytų 501 val. 45 min. kai kurie pareigūnai dirbo 493 val. (Dargiras Navikas,), 489 val. (Alfredas Bakanas); 491 val. (Egidijus Bobelis).

Pasirinktinai patikrinus Panevėžio AVPK OVS operatorių vasario mėnesį faktiškai dirbtą laiką nustatyta, kad vietoj vasario mėnesį nustatytų 156 val. 45 min. Rita Masiliūnienė ir Ona Kuktienė dirbo po 144 val., t.y. neišdirbo po 12 val. 45 min., o Dalia Šimkūnienė dirbo 160 val., t.y. dirbo 3 val. 15 min. ilgiau nei nustatyta mėnesio norma.

Analizuojant Panevėžio AVPK OVS grafikus nustatyta, kad pažeidinėjamos Statuto 29 str. 3 dalies nuostatos kur numatyta, kad pareigūnams, nepertraukiamai vykdantiems funkcijas ir dirbantiems pamainomis gali būti „nustatyta ne ilgesnė kaip 24 valandų pamainos trukmė, viršijanti šio straipsnio 1 dalyje nustatytą 40 valandų per savaitę (7 dienų laikotarpį) darbo laiko normą, bet ne ilgesnė kaip 48 valandų per savaitę (7 dienų laikotarpį) darbo laiko norma“. Pvz. Panevėžio AVPK OVS 2011 m. kovo

mėnesio darbo laiko apskaitos žiniaraštyje Nr. 50-IL-388 vyresnysis specialistas Egidijus Slunka nuo kovo 23 iki 28 d. dirbo 56 val., vyresnysis specialistas Marius Styra kovo 17 – 22 d. – 56 val., vyresnysis specialistas Gintautas Vyšniauskas kovo 2 - 7 d. – 55 val., kovo 10 – 15 d. – 59 val., specialistas Egidijus Tvaska 20 – 25 d. – 64 val., specialistas Jonas Juknevičius 6 – 10 d. – 59 val., specialistas Audrius Indriliūnas 25 – 31 d. – 79 val. Tačiau reikėtų atkreipti dėmesį į tai, kad dauguma tokių pažeidimų daroma suminės darbo laiko apskaitos laikotarpio pabaigoje (paskutinį mėnesį). Iš to galima daryti išvadą, kad OVS darbuotojams yra skiriamas papildomas darbas (patruliavimas ar kt.) tam, kad jie išdirbtų visą suminės apskaitos laikotarpio darbo normą. Tačiau tai daroma viršijant 48 val. darbo laiko normą per 7 dienų laikotarpį, nors nepertraukiamo paros poilsio laiko normos nepažeidžiamos.

Analizuojant Panevėžio m. VPK viršininko 2004 m. birželio 14 d. įsak. Nr. V-112 (Panevėžio miesto vyriausiojo policijos komisariato viršininko 2006 m. rugsėjo 29 d. įsak. Nr. 50-V-280 nauja redakcija) patvirtintas „Panevėžio miesto vyriausiojo policijos komisariato viešosios policijos Operatyvaus valdymo skyriaus vidaus tvarkos taisyklės“ (toliau – Taisyklės), nustatyta, kad:

1. Taisyklės yra morališkai pasenusios ir jose minima policijos komisariato struktūra neatitinka tikrosios policijos įstaigos struktūros;

2. Taisyklių 20 punkte numatyta, kad pamainos pareigūnai darbą pradeda 8 val. 30 min. ir baigia kitos dienos 8 val. 30 min. Iš to galima daryti išvadą, kad pasiruošimui tarnybai, pamainų pasikeitimui, apsiginklavimui, ginkluotės, šaudmenų kiekio sutikrinimui skirtas laikas į darbo laiką neįskaičiuojamas;

3. Taisyklių 21 punkte nurodomas konkretus laikas, kada pamaina gali pailsėti ir pavalgyti. Vadovaujantis Darbo kodekso 158 str. 1 dalies nuostatomis, pertrauka pailsėti ir pavalgyti turi būti suteikiama „ne vėliau kaip po keturių darbo valandų“, tačiau 21.2 punkte numatyta, kad budėtojo padėjėjas pailsėti ir pavalgyti gali nuo 13 val. 30 min., t.y. po penkių darbo valandų;

4. Taisyklių 21 punkte nurodyta, kad pertraukos pailsėti ir pavalgyti darbuotojams suteikiamos priklausomai nuo operatyvinės padėties, tačiau kada koks pareigūnas realiai ilsisi ar valgo niekur nepažymima;

5. Taisyklių 18 punkte yra išdėstyta pamainos sudėtis, į kurią įeina ir operatorius. Taisyklių 20 punkte numatyta, kad pamainos pareigūnai darbą pradeda 8 val. 30 min. ir baigia kitos dienos 8 val. 30 min., todėl galima daryti išvadą, kad tokiu pačiu grafiku (po 24 val.) dirba ir operatoriai. Tačiau darbo laiko apskaitos žiniaraščiuose aiškiai matyti, kad šie darbuotojai dirba po 16 valandų.

Pastaba. Šios taisyklės Panevėžio AVPK viršininko 2011 m. vasario 28 d įsak. Nr. 50-V-117 pripažintos netekusiomis galios, tačiau patikrinimo metu jos buvos pateiktos darbo grupei kaip galiojančios (be to dalį tikrinto laikotarpio nuo 2011 m. sausio 1 d. iki 2011 m. vasario 28 d. galiojo) todėl buvo vertintos ataskaitos rengimo metu.

Nors darbo grupė neturėjo galimybės išsamiai įvertinti ataskaitos projekto derinimo metu pateiktas Panevėžio AVPK viršininko 2011 m. vasario 28 d įsak. Nr. 50-V-117 patvirtintas „Panevėžio apskrities vyriausiojo policijos komisariato Operatyvaus valdymo skyriaus vidaus tvarkos taisyklės“ (toliau – Taisyklės), tačiau jose taip pat pastebėta trūkumų:

1. Taisyklėse minima „Lietuvos policijos informacijos valdyba“ jau seniai neegzistuoja;
2. Taisyklių 22 punkte numatyta, kad „Paros pamainos pareigūnai pradeda ir baigia darbą grafike numatytu laiku“, tačiau konkretus darbo pradžios ir pabaigos laikas nenurodytas Pagal tokią darbo laiko pradžios ir pabaigos formuluotę nustatyti, kiek laiko skiriama pasiruošimui tarnybai, pamainų pasikeitimui, apsiginklavimui, ginkluotės, šaudmenų kiekio sutikrinimui neįmanoma, tačiau pagal grafikuose nurodytą darbo laiko pradžią ir pabaigą galima spręsti, kad pasiruošimui tarnybai skirtas laikas į darbo laiką neįskaičiuojamas;
3. Taisyklių 23 punkte nurodomas konkretus laikas, kada pamaina gali pailsėti ir pavalgyti. Vadovaujantis Darbo kodekso 158 str. 1 dalies nuostatomis, pertrauka pailsėti ir pavalgyti turi būti suteikiama „ne vėliau kaip po keturių darbo valandų“, tačiau 23.2 punkte numatyta, kad budėtojo padėjėjas pailsėti ir pavalgyti gali nuo 13 val. 30 min., t.y. po penkių darbo valandų;
4. Taisyklių 23 punkte nurodyta, kad pertraukos pailsėti ir pavalgyti darbuotojams suteikiamos priklausomai nuo operatyvinės padėties, tačiau kada koks pareigūnas realiai ilsisi ar valgo niekur nepažymima;

III. PANEVĖŽIO AVPK PATRULIŲ KUOPOS DARBO IR POILSIO LAIKO PLANAVIMAS

Panevėžio AVPK Patrulių kuopos mobiliojo būrio bei Patrulių kuopos 1-ojo ir 2-ojo būrių **pirminiai** darbo grafikai yra sudarinėjami laikantis teisės aktuose nustatytų terminų (bet ne PRIR-e), tačiau paminėtų tarnybų patikslinti darbo grafikai sudaromi ir tvirtinami tik paskutinėmis to paties mėnesio dienomis. Pvz. 2011 m. sausio 14 d. Panevėžio AVPK viršininko pavaduotojas G.Kliauga patvirtino Panevėžio AVPK Patrulių kuopos būrio 2011 m. vasario mėnesio darbo grafiką Nr. 50-IL-67, 2011 m. vasario 28 d. viršininko pavaduotojas G.Kliauga patvirtino dar du 2011 m. **vasario**

mėnesio grafikus (kad jie keičia pirminį grafiką – nenurodyta), t.y. Panevėžio AVPK Patrulių kuopos mobiliojo būrio darbo grafiką Nr. 50-IL-233 ir Patrulių kuopos 1-ojo ir 2-ojo būrių darbo grafiką Nr. 50-IL-234. Tokiu būdu Panevėžio AVPK Patrulių kuopos 2011 m. vasario mėnesio darbo laiko apskaitos žiniaraštyje (2011 m. kovo 1 d. Nr. 50-IR-238) pateiktas darbo laikas visiškai sutampa su paskutiniuose grafikuose nurodytu darbo laiku, nors visiškai skiriasi lyginant su pirminiu darbo grafiku (pvz. 2011 m. vasario mėn. grafike Nr. 50-IL-67, patvirtintame 2011 m. sausio 14 d. nurodytas pareigūno Židrūno Gribausko, darbo laikas visiškai skiriasi nuo 2011 m. vasario 28 d. patvirtintame 2011 m. vasario mėn. grafike Nr. 50-IL-234 numatyto darbo laiko). Lyginant abu grafikus aiškiai matyti, kad ir kitiems pareigūnams realūs darbo grafiko pakeitimai buvo daromi, tačiau patikslinti grafikai nebuvo sudaromi ir tvirtinami.

Kadangi patikslinti grafikai nėra sudaromi ir tvirtinami (patikslintas grafikas sudaromas tik pasibaigus mėnesiui), pareigūnai nėra supažindinami su darbo grafiko pakeitimais pasirašytinai, kaip to reikalauja teisės aktai (Aprašo 18-20 p.). Pareigūnai apie grafiko pakeitimus paprastai sužino prieš keletą dienų iki išėjimo į tarnybą, pagal Pajėgų išdėstymo knygoje (Tarnybos knygoje) esančius įrašus.

Patrulių kuopos vadas Egidijus Raila teigė, kad neįmanoma teisės aktų nustatytais terminais patikslinti grafikus ir supažindinti pareigūnus su darbo grafiko pakeitimais dėl skubos tvarka gaunamų policinių priemonių planų, vietos savivaldos bei valstybės institucijų prašymų užtikrinti viešąją tvarką renginių ir vizitų metu, dėl operatyviai kintančios situacijos aptarnaujamoje teritorijoje, ar dėl pačių pareigūnų prašymų pakeisti darbo grafiką dėl asmeninių priežasčių. Tačiau pareigūnams patiems pageidaujant pasikeisti pamainomis, nėra rašomi prašymai, kaip tai reglamentuoja Aprašo 21 p., todėl neįmanoma įvertinti kiek kartų ir kada grafikas buvo keičiamas pareigūnų prašymu, o kiek ir kada – vadovų iniciatyva.

Sudarant grafikus ne visada laikomasi darbo ir poilsio laiko režimą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų.

Statuto 29 str. 3 d. numatyta, kad pareigūnams, nepertraukiamai vykdantiems funkcijas ir dirbantiems pamainomis gali būti „nustatyta ne ilgesnė kaip 24 valandų pamainos trukmė, viršijanti šio straipsnio 1 dalyje nustatytą 40 valandų per savaitę (7 dienų laikotarpį) darbo laiko normą, bet ne ilgesnė kaip 48 valandų per savaitę (7 dienų laikotarpį) darbo laiko norma. Šių pareigūnų darbas, kiekvieną savaitę (7 dienų laikotarpį) neviršijantis 48 valandų darbo laiko normos, nelaikomas viršvalandiniu.“. To paties straipsnio 4 d. nustatyta, kad „šio straipsnio 3 dalyje nurodytiems pareigūnams dirbti viršvalandžius galima pavesti tik šio Statuto 30 straipsnyje nustatytais atvejais“.

Darbo kodekso 161 str. 5 d. numatyta, kad dirbantiems pamainomis darbuotojams savaitės nepertraukiamo poilsio dienos turi būti suteikiamos iš eilės.

Pasirinktinai analizuojant Panevėžio AVPK Patrulių kuopos darbo grafiką Nr. 50-IL-1367 (galutinį), nustatyta, kad patruliui Egidijui Puzinui per 7 dienų laikotarpį nuo 2011 m. sausio 15 iki 21 d. nėra užtikrintas nepertraukiamas savaitės poilsis ir darbo laiko trukmė per šias dienas numatyta 56 val., vyresniajam patruliui Valentinui Ramoškevičiui per laikotarpį nuo 2011 m. sausio 21 iki 26 d. darbo laiko trukmė – 56 val., vyresniajam patruliui Gyčiui Valantinui per laikotarpį nuo 2011 m. sausio 15 iki 23 d. savaitės nepertraukiamo poilsio nenumatyta (dirbo net 9 dienas iš eilės), o darbo laiko trukmė – 59 val. Grafike Nr. 50-IL-364 (galutiniame) patruliui Dariui Petrauskui per 7 dienų laikotarpį nuo 2011 m. kovo 18 iki 25 d. nėra numatyto nepertraukiamo savaitės poilsio ir darbo laiko trukmė per šias dienas numatyta net 74 val., grafike Nr. 50-IL-234 vyriausiajam patruliui Raimondui Grybei per laikotarpį nuo 2011 m. vasario 18 iki 27 d. poilsio nenumatyta (dirbo net 10 dienų iš eilės), o darbo laiko trukmė – 74 val.

Tokia darbo laiko trukmė per 7 dienas gerokai viršija Statuto 29 str. 3 d. nustatytą maksimalią ribą, o dokumentų, įrodančių, kad minėtiems pareigūnams buvo pavesta dirbti viršvalandžius Statuto 30 str. numatytais atvejais, pateikta taip pat nebuvo. Anot Patrulių kuopos vado, pagrindinė šių pažeidimų priežastis – policijos pareigūnų pagedavimai turėti poilsio dienas jiems patogiu laiku. Kartu būtina pažymėti, kad aprašyti pažeidimai nors ir pasitaiko, tačiau tai nevyksta nuolat.

Kaip jau minėta, rašytinių pareigūnų prašymų dėl pasikeitimo pamainomis pateikta nebuvo. Tačiau tokius vadovų žodžius patvirtino patruliai pokalbio metu, sakydami, kad niekada nekyla problemų norint pasikeisti pamainomis.

Panaši situacija pastebima analizuojant visus 2011 m. pirmojo ketvirčio Panevėžio AVPK Patrulių būrio grafikus, t.y. neužtikrinamas savaitės nepertraukiamas poilsis, viršijama 48 darbo valandų per 7 dienų laikotarpį.

Iš pateiktos medžiagos galima spręsti, kad paskutinę mėnesio dieną patvirtinami patikslinti grafikai pagal Darbo laiko apskaitos žiniaraštį, t. y. mėnesio pabaigoje sudaromas grafikas pagal tai kaip pareigūnai realiai dirbo tą mėnesį (surašomos darbo pamainomis valandos, dalyvavimo teismo procesuose ir kt. valandos). Patrulių kuopos vadas Egidijus Raila pokalbio metu atkreipė dėmesį, kad apie organizuojamas policines priemones informacija kartais gaunama likus kelioms dienoms iki priemonės pradžios (pasitaiko atvejų, kai tokia informacija gaunama policinės priemonės išvakarėse ar paskutinę darbo dieną prieš savaitgalį). Pavėluotai informacija gaunama dėl šalies mastu

organizuojamų priemonių, valstybės vadovų ar kitų aukšto rango asmenų vizitų ir pan. Panevėžio AVPK inicijuojamos priemonės planuojamos iš anksto, atsižvelgiant į turimas pajėgas.

Mobilaus būrio vadas Egidijus Tumėnas nurodė, kad papildomos pajėgos policinių priemonių metu pasitelkiamos tik tuo atveju, kai nepakanka pagal grafiką į tarnybą atvykstančių pareigūnų, tačiau tai nėra dažni atvejai.

Pokalbio su pareigūnais metu nusiskundimų dėl patrulių darbo ir poilsio laiko planavimo nebuvo.

Analizuojant Panevėžio AVPK Patrulių kuopos darbo grafiką Nr. 50-IL-234, nustatyta, kad dažnai nėra paisoma paros nepertraukiamo poilsio laiko. Pvz., pareigūnas A. Radvinskas 2011 m. vasario 3 d. darbą baigė 7.30 val. ir tą pačią dieną 19.00 val. vėl pradėjo tarnybą. R. Lukošius 2011 m. vasario 2 d. darbą baigė 23.30 val. Kitą dieną tarnybą pradėjo 7.30 val., o 2011 m. vasario 13 d. baigęs tarnybą 7.30 val. tą pačią dieną tarnybą pradėjo 19.00 val. G. Valantinskas ir V. Mikulevičius 2011 m. vasario 27 d. baigė tarnybą 7.30 val. ir tą pačią dieną pradėjo tarnybą 15.00 val. D. Baltrūnas 2011 m. vasario 3 d. pradėjo tarnybą 13.00 val., dirbo iki 15 val. (dvi valandas), po to turėjo 4 val. pertrauką (iki 19.00 val.) ir dirbo iki kitos dienos (2011 m. vasario 4 d.) 3.30 val. Po to turėjo 9.30 val. pertrauką, į tarnybą išėjo tos pačios dienos 13 val. dirbo 2 val.(iki 15.00 val.) ir tą pačią dieną (2011 m. vasario 4 d.) dirbo nuo 19.00 iki kitos dienos (2011 m. vasario 5 d.) 3.30 val. G. Karpavičius 2011 m. vasario 1 d. į tarnybą atvyko 23.00 val., dirbo iki kitos dienos (2011 m. vasario 2 d.) 7.30 val. Tą pačią dieną (2011 m. vasario 2 d.) į tarnybą atvyko 19 val. ir dirbo iki 2011 m. vasario 3 d. 3.30 val. Po to turėjo 9.30 val. pertrauką, į tarnybą išėjo tos pačios dienos 13 val. ir dirbo iki 23.30 val. Tas pats pareigūnas 2011 m. vasario 26 d. pradėjo darbą 23 val., dirbo iki kitos dienos (2011 m. vasario 27 d.) 7.30 val. ir tą pačią dieną (2011 m. vasario 27 d.) vėl pradėjo darbą nuo 15.00 val. ir dirbo iki 23.30 val. Tokių pavyzdžių yra ir daugiau.

Panevėžio AVPK darbuotojams, dirbantiems pamainomis, yra taikoma suminė darbo laiko apskaita. Pasirinktinai patikrinus keleto pareigūnų pirmo š. m. ketvirčio bendrą faktiškai dirbto laiko normą nustatyta, kad suminės apskaitos laikotarpiu vietoj nustatytų 501 val. 45 min. kai kurie pareigūnai dirbo 508 val. 15 min. (Alfredas Kaminskas), 546 val. 15 min. (Arūnas Glušokas, kartu su atostogomis ir komandiruotėmis); 498 val. 30 min. (Gytis Valantinas). Dirbti viršvalandžiai suminės apskaitos laikotarpio pabaigoje darbo laiko apskaitos žiniaraštyje nėra užfiksuoti ir apmokėti ar kitu būdu kompensuoti.

IV. PANEVĖŽIO AVPK OPERATYVINĖSE GRUPĖSE DIRBANČIŲ PAREIGŪNŲ DARBO IR POILSIO LAIKO PLANAVIMAS

Susitikimo su Panevėžio AVPK ir Panevėžio m. PK kriminalinės policijos pareigūnais metu daugiausiai nusiskundimų buvo išsakyta dėl darbo operatyvinėse grupėse. Pareigūnai teigė, kad nuo 2010 m. gruodžio mėnesio jie yra įtraukti į pamainomis dirbančių pareigūnų sąrašus, jų darbas poilsio dienomis yra laikomas darbu pagal iš anksto nustatytą grafiką ir jiems nemokama priemoka už darbą poilsio dienomis. Operatyvinėse grupėse dirbti tenka 1 – 2 kartus per mėnesį, o kitu laiku jie dirba įprastiniu, o ne nepertraukiamu pamaininiu režimu. Buvo išsakyta nuomonė, kad tokie darbo organizavimo pakeitimai buvo atlikti tik siekiant sutaupyti lėšas ir nemokant už darbą poilsio dienomis priklausančios priemokos. Tai pareigūnai grindė tuo, kad iš esmės darbo organizavime niekas nepasikeitė – tik jeigu dirbti tenka poilsio dienomis tai laikoma darbu pagal grafiką ir nėra mokama priemoka už darbą poilsio dieną.

Pareigūnai taip pat turėjo nusiskundimų dėl jų faktiškai dirbto laiko fiksavimo darbo laiko apskaitos žiniaraščiuose. Minėjo, kad jiems dažnai tenka dirbti jau pasibaigus darbo laikui, tačiau šis laikas nėra fiksuojamas žiniaraščiuose. Vadovai siūlo geriau neoficialiai suteikti poilsio laiką, kuris nėra žymimas darbo laiko apskaitos žiniaraščiuose. O net ir turint poilsio dieną (pvz., už dirbtus viršvalandžius ar po pamainos operatyvinėje grupėje) tenka dirbti, nes spaudžia atliekamų ikiteisminių tyrimų terminai ir pareigūnai, siekdami išvengti drausminės atsakomybės dirba savo poilsio laiku. Šis dirbtas laikas taip pat nėra fiksuojamas žiniaraščiuose.

Bendraujant su padalinių vadovais, kai kurie pareigūnų teiginiai buvo patvirtinti. Anot jų, Finansų padalinio darbuotojai iš padalinių vadovų reikalauja pateikti žiniaraščius, kuriuose nebūtų viršvalandžių. Už viršytą normalios darbo dienos trukmę (įprastinio režimo) iš karto yra suteikiamas analogiškos trukmės papildomas mokamas poilsio laikas.

Ar pareigūnai realiai pasinaudoja suteiktu poilsio laiku, patikrinimo metu tikrinant bylose atliktus procesinius veiksmus, nustatyti nebuvo galimybės, nes laisvas laikas suteikiamas po kelias valandas per dieną, žiniaraštyje fiksuojant tik poilsio trukmę. Pareigūnų prašymuose dėl papildomo poilsio laiko suteikimo taip pat yra nurodyta tik trukmė, o ne konkretus laiko tarpas.

Faktiškai operatyvinėse grupėse Panevėžio AVPK ir Panevėžio m. PK dirba kriminalinės policijos pareigūnai, jų darbas yra organizuojamas trimis pamainomis: nuo 8.00 val. iki 17.00 val., nuo 8.00 val. iki 24.00 val. ir nuo 8.00 val. iki 8.00 val.

Panevėžio AVPK ir Panevėžio m. PK kriminalinės policijos pareigūnų, dirbančių pamainomis, darbo grafikai nėra sudaromi PRJR-e. Yra sudaromas kriminalinės policijos padalinių darbo operatyvinėje grupėje mėnesio grafikas (bendras Panevėžio AVPK ir Panevėžio m. PK), kuriame nurodomas tik darbas operatyvinėse grupėse (kuriomis dienomis kokie pareigūnai dirba), o kitos darbo dienos ir pagal grafiką numatytas poilsis nėra nurodytas, ir atskirų padalinių darbo ir poilsio grafikai, kuriuose be darbo operatyvinėse grupėse laiko yra nurodytas ir už tai numatytas poilsio laikas. Galima teigti, kad tokie grafikai neatitinka savo paskirties ir neleidžia pareigūnams tinkamai ir savalaikiai planuoti darbo ir poilsio laiko.

Pirminiai darbo operatyvinėse grupėse grafikai yra sudaromi laikantis teisės aktų nustatytų terminų. Tačiau grafikai gana dažnai keičiami, pvz. vasario mėnesio grafikas Nr. 50-IL-68 buvo tikslintas 6 kartus, nesilaikant terminų net kai tai tikrai yra įmanoma, o kartais ir atbuline data, pvz. pirminiame vasario mėn. grafike Nr. 50-IL-68 buvo numatyta, kad vasario 2 d. operatyvinėje grupėje dirba L. Eismontienė, vasario 3 d. – E. Reivytiš, patikslintas vasario mėnesio grafikas Nr. 50-IL-160, sudarytas 2011 m. vasario 4 d. šiuos pareigūnus pakeitė, nors abu pareigūnai sirgo jau anksčiau – L. Eismontienė nuo vasario 1 d., E. Reivytiš nuo sausio 25 d.. Panašiai pakeistas ir L. Eismontienės grafikas vasario 8 d. (pareigūnė vis dar sirgo) – 2011 m. vasario 7 d. patikslintu grafiku Nr. 50-IL-165. Panevėžio AVPK pareigūnai su grafiko pakeitimais nėra supažindinami pasirašytinai, kaip to reikalauja Aprašo 20 p. nuostatos. Panevėžio m. PK pareigūnai su patikslintais darbo operatyvinėje grupėje grafikais supažindinami pasirašytinai.

Darbo ir poilsio grafikai yra sudaromi patvirtinus pirminį darbo operatyvinėse grupėse grafiką ir mėnesio pabaigoje sudaromas patikslintas darbo ir poilsio grafikas, suderintas su darbo laiko apskaitos žiniaraščiu. Kadangi mėnesio laikotarpyje nėra sudaromi patikslinti darbo ir poilsio grafikai, pasikeitus darbo operatyvinėse grupėse grafikui, nėra pakeičiamas poilsio laikas.

Kadangi darbo grafikuose yra nurodomas tik darbas operatyvinėse grupėse, įvertinti jų tolygumą, darbo ir poilsio režimo užtikrinimą nėra galimybės, tačiau galima įvertinti, kad dirbti operatyvinėse grupėse pareigūnams tenka kartą – du kartus per mėnesį, o kitomis mėnesio dienomis jie dirba įprastiniu režimu.

V. DARBO LAIKO APSKAITA

Pasirinktinai buvo patikrinta Panevėžio AVPK Operatyvaus valdymo skyriaus budėtojų grupės (toliau – OVS BG), Patrulių kuopos ir Nusikaltimų tyrimo biuro Smurtinių nusikaltimų tyrimo skyriaus (toliau – NTB SNTS) ir Nusikaltimų nuosavybei tyrimo skyriaus pareigūnų (toliau – NTB NNTS), dirbančių pamainomis pagal grafikus, darbo laiko apskaita ir apmokėjimas.

Pasirinktinais patikrinus Panevėžio AVPK Nusikaltimų tyrimo biuro 2011 m. sausio mėnesio darbo laiko apskaitos žiniaraštį (2011-02-03 Nr. 50-6-IL-26) nustatyta, kad nepaisant padalinio pareigūnams taikomos suminės trijų mėnesių laikotarpio darbo laiko apskaitos, yra fiksuojami viršvalandžiai dar nepasibaigus suminės apskaitos laikotarpiui, pvz. A. Žebriui užfiksuota 11 val. 30 min. viršvalandžių, I. Švedrauskui užfiksuota 11 val. 30 min. ir pan. Taikant suminę darbo laiko apskaitą viršvalandžiai turi būti skaičiuojami ir fiksuojami laikotarpio pabaigoje, t. y. kovo mėnesį, o per visą laikotarpį lyginami poilsiu. Be to už šiuos užfiksuotus viršvalandžius nėra apmokama, kaip to reikalauja VTĮ 26¹ str., o suteikiamas papildomas mokamas poilsio laikas.

Įvertinus viso laikotarpio pareigūnų dirbtą laiką, pastebėta, kad nepaisant suminės apskaitos, pareigūnai viršija nustatytą darbo laiko normą ir nėra fiksuojama kovo mėnesio žiniaraštyje ir, tikėtina, neatsiskaitoma už juos. Pvz. pirmo ketvirčio nustatyta norma 501 val. 45 min., A. Žebrys per pirmą ketvirtį faktiškai dirbo 491 val., jo nustatyta laiko norma sumažinta 43 val. 15 min. (jam suteiktas papildomas poilsio laikas, žymimas sutartiniu žymėjimu M ir V), tai reiškia, kad per apskaitinį laikotarpį jis dirbo 32 val. 30 min. viršvalandžių, o kovo mėnesio žiniaraštyje pažymėtos tik 8 val. 30 min. Net ir įskaičiavus sausio mėnesį jam nurodytus 11 val. 30 min. viršvalandžių, lieka 12 val. 30 min. niekur neužfiksuotų viršvalandžių. Analogiškai pažeidimai pastebėti ir analizuojant A. Račkausko, I. Švedrausko, E. Matulio pirmo ketvirčio darbo laiko apskaitos žiniaraščius.

Taip pat nėra laikomasi Apraše nustatytų žiniaraščių pildymo taisyklių: 13 ir 14 eilutėje pagal aprašo 10.13 ir 10.14 p. žymimas darbas poilsio ir švenčių dienomis (DP) ir už tai suteiktas papildomas poilsio laikas (V) bei sutartinis žymėjimas, tuo tarpu Panevėžio AVPK Nusikaltimų tyrimo biuro ir Panevėžio m. PK Kriminalinės policijos skyriaus žiniaraščių 13 eilutėje dažnai nurodomas papildomas poilsio laikas, nors pareigūnai ir nedirbo poilsio ar švenčių dienomis. Šioje eilutėje yra pažymėtas papildomas poilsio laikas, kuris suteikiamas už viršvalandinį darbą, nors tokia galimybė teisės aktuose nėra numatyta.

1. Analizuojant Panevėžio AVPK OVS BG darbo laiko apskaitos žiniaraščius (toliau – žiniaraščius) už š. m. vasario ir kovo mėn. nustatyta, kad pareigūnai per 7 dienų laikotarpį dirbo

daugiau nei Statuto 29 str. 3 d. nustatyta maksimali riba t. y. ne ilgesnė kaip 48 val. per savaitę (per 7 dienų laikotarpį) ir dokumentai įrodantys, kad pareigūnams buvo pavesta dirbti viršvalandžius Statuto 30 str. numatytais atvejais, nebuvo pateikti. Pavyzdžiui, per 7 dienų laikotarpį vyresnysis specialistas E. Tvaska nuo š. m. vasario 11d. iki 17 d. išdirbo 72 val., vyresnysis specialistas A. Bakanas nuo š. m. vasario 17 d. iki vasario 23 d. – 72 val.; kovo mėn. vyresnieji specialistai: M. Styra nuo 17 d. iki 23 d. – 56 val., G. Vyšniauskas nuo 2 d. iki 8 d. – 64 val., specialistas A. Indriliūnas nuo 25d. iki 31 d. – 79 val. Daugumoje pažeidimai nustatyti paskutiniaisiais suminės darbo laiko apskaitos mėnesiais (vasario-kovo mėn.).

Atkreiptinas dėmesys, kad dauguma Panevėžio AVPK OVS BG pareigūnų per 3 mėn. suminės darbo laiko apskaitos laikotarpį neišdirba darbo laiko normos, apskaičiuotos iš 40 valandų darbo savaitės. Palyginus 3 mėn. darbo laiko normą su faktiškai dirbtu laiku, nustatyta, kad net 12 pareigūnų neišdirbo nustatytos darbo laiko normos nuo 00:45 min. iki 14:45 min. Pvz., vyresnieji specialistai R. Rastenis ir M. Styra neišdirbo 1 val. 45 min., vyresnysis specialistas D. Navikas – 8 val. 45 min., G. Vyšniauskas – 9 val. 45 min., specialistas A. Bakanas – 12 val. 45 min., specialistas E. Bobelis – 14 val. 45 min.

Patikrinimo metu taip pat nustatyta, kad Panevėžio AVPK OVS BG vyresnysis specialistas E. Slunka ir specialistas E. Tvaska per suminės darbo laiko apskaitos laikotarpį viršijo nustatytą darbo laiko normą: vyresnysis specialistas E. Slunka – 8 val., specialistas E. Tvaska 2 val., tačiau š. m. sausio-kovo mėn. žiniaraščių skiltyse „viršvalandžiai“ dirbtos viršvalandžių valandos nenurodytos ir nebuvo apmokėtos ar, pareigūnų pageidavimu, pasibaigus suminės apskaitos laikotarpiui, kompensuotos papildomu poilsio laiku.

2. Analizuojant Panevėžio AVPK Patrulių kuopos darbo laiko apskaitos žiniaraščius (toliau – žiniaraščius) už š. m. sausio-kovo mėn. nustatyta, kad kai kurie pareigūnai per 7 dienų laikotarpį dirbo daugiau nei Statuto 29 str. 3 d. nustatyta maksimali riba t. y. ne ilgesnė kaip 48 val. per savaitę (per 7 dienų laikotarpį), ir dokumentai įrodantys, kad pareigūnams buvo pavesta dirbti viršvalandžius Statuto 30 str. numatytais atvejais, nebuvo pateikti. Pavyzdžiui, per 7 dienų laikotarpį vyriausiasis patrulis V. Tumelis nuo š. m. vasario 17 iki 23 d. išdirbo 56 val. 15 min., vyresnysis patrulis V. Mikulevičius nuo š. m. vasario 18 iki 24 d. – 50 val., vyresnysis patrulis G. Valantinas ir patrulis E. Puzinas nuo š. m. sausio 15 d. iki 21 d. atitinkamai išdirbo 52 val. ir 59 val., patrulis D. Petrauskas nuo š. m. kovo 18 d. iki 24 d. – 64 val. Pažymėtina, kad minėti pareigūnai dirbo net 7 dienas iš eilės, todėl šiuo atveju pareigūnams nebuvo užtikrinamas nepertraukiamas savaitės poilsis.

Kai kurie Panevėžio AVPK Patrulių kuopos pareigūnai per 3 mėn. suminės darbo laiko apskaitos laikotarpį neišdirbo darbo laiko normos, apskaičiuotos iš 40 valandų darbo savaitės. Pasirinktinai palyginus 3 mėn. darbo laiko normą su faktiškai dirbtu laiku, nustatyta, kad neišdirbo nustatytos darbo laiko normos: vyresnysis patrulis A. Zopelis – 1 val. 45 min., specialistas G. Valantinas – 3 val. 15 min., vyresnysis patrulis D. Plungė – 15 val. 15 min. Atkreiptinas dėmesys, kad D. Plungės neišdirbtos valandos galėjo susidaryti dėl jo laikino nedarbingumo.

Patikrinimo metu taip pat nustatyta, kad vyriausiasis patrulis R. Grybė, vyresnysis patrulis D. Baltrūnas ir patrulis D. Petrauskas per suminės darbo laiko apskaitos laikotarpį viršijo nustatytą darbo laiko normą: R. Grybė – 4 val. 15 min., D. Baltrūnas – 7 val. 30 min., D. Petrauskas – 7 val. 30 min., tačiau š. m. sausio-kovo mėn. žiniaraščių skiltyse „viršvalandžiai“ dirbtos viršvalandžių valandos nenurodytos ir nebuvo apmokėtos (arba nebuvo kitaip kompensuotos).

3. Panevėžio AVPK NTB SNTS ir NTB NNTS pareigūnų darbas organizuojamas pagal patvirtintus pareigūnų, dirbančių operatyvinėse grupėse, darbo grafikus. Pareigūnai pagal minėtus grafikus dirba po 1-4 dienas per mėnesį. Pasirinktinai buvo patikrintas darbo organizavimas ir apmokėjimas NTB SNTS vyresniajai tyrėjai J. Gelažienei ir tyrėjui I. Švedaruskui bei NTB NNTS tyrėjai J. Zamalytei. Š. m. sausio mėn. patikslintame grafike numatyta, kad NTB SNTS pareigūnai: J. Gelažienė 18 d. dirbs 16 val., 19 d. – 8 val. ir 20 d. – numatyta kaip poilsio diena; tyrėjas I. Švedaruskas 5 d. – 16 val., 6 d. – 8 val., 7 d. numatyta kaip poilsio diena; NTB NNTS tyrėja J. Zamalytė dirbs 2 d. – 16 val., 3 d. – 8 val. ir 4-5 d. numatytos kaip poilsio dienos. Š. m. sausio mėn. numatytas darbo laikas grafike atitinka įrašus darbo laiko apskaitos žiniaraščiuose.

Analizuojant žiniaraščius nustatyta, kad pareigūnai dirba ne tik grafikuose nurodytu laiku, bet dirba ir viršvalandžius. Pažymėtina, kad minėtiems pareigūnams yra įvesta suminė darbo laiko apskaita, tačiau jau š. m. sausio, vasario mėn. t. y. nepasibaigus suminės apskaitos laikotarpiui, pareigūnai rašo tarnybinius prašymus, kad už dirbtus viršvalandžius būtų suteiktas papildomas poilsio laikas. Tuo pažeidžiamos VTĮ 26¹ str., reglamentuojančio viršvalandinio darbo apmokėjimą, nuostatos. Šis straipsnis nenumato galimybės kompensuoti viršvalandinio darbo papildomu poilsio laiku. Be to nesinaudojama suminės darbo laiko apskaitos galimybėmis – apskaitos laikotarpiu dirbtas nustatyta norma viršijantis laikas nėra fiksuojamas kaip viršvalandžiai ir lyginamas suteikiant paprastą poilsio laiką, o viršvalandžiai fiksuojami tik nesant galimybės juos išlyginti per ketvirtį, pasibaigus suminės apskaitos laikotarpiui. Šiuo atveju viršvalandžiai jau gali būti, pareigūnams pageidaujant, kompensuojami suteikiant papildomą mokamą poilsio laiką, o ne apmokami.

Statuto 30 str. numatyta, kad pareigūnas privalo vykdyti vadovo, turinčio teisę skirti į pareigas, įsakymą ar nurodymą dirbti viršvalandinį darbą. Patikrinimo metu Panevėžio AVPK viršininko įsakymai ar nurodymai dirbti viršvalandinį darbą nebuvo pateikti. Kaip pateisinami dokumentai buvo pateikti NTB SNTS darbuotojų arba NTB SNTS viršininko A. Žebrio tarnybinių pranešimų „Dėl viršvalandinių darbų“ Panevėžio AVPK viršininkui. NTB SNTS viršininko A. Žebrio tarnybiniuose pranešimuose Panevėžio AVPK viršininkui nurodoma, kad jis arba kartu su NTB SNTS (1-2) darbuotojais, tam tikrą mėnesio dieną nustatytomis valandomis vykdė ikiteisminį tyrimą, nurodant bylos numerį ir prašo už dirbtus viršvalandžius suteikti papildomą poilsio laiką. Tarnybiniuose NTB SNTS viršininko prašymuose, kuriuose minimi kiti darbuotojai, šių darbuotojų parašų nėra. Panevėžio AVPK viršininkas vizuoja šiuos prašymus ir nukreipia darbuotojai, kuri pildo žiniaraščius.. Atspausdinti tarnybinių prašymai taisomi ranka. Taisomos tarnybinių prašymų datos, papildomų poilsio dienų datos, kartais už tą pačią dirbtą dieną pateikti du tarnybinių prašymai (SNTS viršininko ir pareigūno atskirai), skirtingos papildomų poilsio dienų datos, ranka įrašomos papildomų poilsio dienų datos kitiems darbuotojams, prašymuose nurodyta dirbtų viršvalandžių trukmė nesutampa su žiniaraštyje nurodyta viršvalandinių darbų ir suteikto poilsio laiko trukme. Pavyzdžiui, NTB SNTS viršininko š. m. sausio 31 d. tarnybiniame prašyme Nr. 50-6-IL-23 nurodyta, kad š. m. sausio 25 d. kartu su tyrėju I. Švedarasku ir vyresniąja tyrėja J. Gelažiene pasibaigus darbo laikui, dirbo nuo 17 iki 24 val. (7 val.) ir prašė už viršvalandžius suteikti papildomą poilsio laiką š. m. vasario 4 d. Šiame tarnybiniame prašyme padarytas įrašas apačioje ranka, kad J. Gelažienei 14 d. – išėiginė. Pateiktame š. m. vasario mėn. žiniaraštyje pažymėta, kad ji š. m. 4 dieną dirbo 7 val., o vasario 14 d. nurodyta kaip papildoma poilsio diena ir žymima „V“ – 8 val. 15 min. Š. m. sausio mėn. žiniaraštyje sausio mėn. 25 d. vyresniajai tyrėjai pažymėta, kad J. Gelažienė dirbo 16 val., iš jų 7 val. 45 min. viršvalandžių. Š. m. sausio 25 d. tarnybiniame pranešime nurodyta, kad dirbo 7 val. Nustatyti, kuriame dokumente buvo teisingai ar neteisingai pažymėtos dirbtos viršvalandžių valandos, nepavyko. Š. m. sausio 31 d. NTB SNTS viršininko tarnybiniame prašyme Nr. 50-6-IL-22 nurodyta, kad š. m. sausio 27 d. kartu su tyrėju I. Švedarasku pasibaigus darbo laikui, dirbo nuo 17 iki 22 val. (5 val.) ir prašė papildomą poilsio dieną suteikti š. m. vasario 24 d. Š. m. sausio 14 d. (taisyta ranka į 31d.) tarnybiniame pranešime tyrėjas I. Švedaraskas už š. m. sausio 27 d. dirbtus viršvalandžius prašo suteikti poilsio laiką š. m. vasario 4 d. 2-uose tarnybiniuose pranešimuose už tą pačią dirbtą dieną prašoma suteikti papildomą poilsio laiką skirtingomis dienomis. Be to, š. m. sausio 25 d. tarnybiniame pranešime už š. m. sausio 25 d. prašoma suteikti papildomą poilsio dieną irgi tą pačią dieną, t. y. vasario 4 d. Š. m. sausio 14 d. tyrėjo I. Švedarasko tarnybiniame prašyme Nr. 50-6-IL-11 padaryti pataisymai ranka: ištaisyti metai,

papildomos poilsio dienos data. Susidaro įspūdis, kad darbuotojai, kurie minimi tarnybiniuose prašymuose, nesusipažinę su tarnybiniuose prašymuose nurodytomis papildomomis poilsio dienų datomis ir todėl vėliau atliekami įvairūs taisymai. Jeigu viršvalandžiai būtų dirbami laikantis Statuto 30 str. reikalavimų, būtų galima išvengti tokios painiavos, kai sunku net nustatyti kuriuo tarnybiniu prašymu reikia vadovautis suteikiant papildomas poilsio dienas ir pan. Be to, kaip jau minėta, papildomo mokamo poilsio suteikimas nepasibaigus suminės darbo laiko apskaitos laikotarpiui pažeidžia VTĮ 26¹ str. nuostatas.

Atkreiptinas dėmesys, kad Panevėžio m. PK Kriminalinės policijos skyriaus žiniaraščiuose per visą suminės apskaitos laikotarpį nėra užfiksuotų viršvalandžių. Abejotina, kad nė vienam iš šių pareigūnų, skirtingai nei Panevėžio AVPK KPB pareigūnams, per tris mėnesius neteko dirbti pasibaigus nustatytam darbo dienos laikui ar poilsio dieną. Peršasi išvada, kad nesant reglamentavimo, skirtinguose padaliniuose formuojama skirtinga praktika – vienur viršvalandinis darbas fiksuojamas, kitur nefiksuojamas ir galbūt, kaip teigė pareigūnai, kompensuojamas nefiksuojamu poilsio laiku.

Š. m. sausio mėn. žiniaraštyje NTB NNTS tyrėjai J. Zamalytei sausio 31 d. 3 eilutėje pažymėtas laikas 8 val. 15 min., ketvirtoje eilutėje sutartiniu ženklu „P“. Bendraujant telefonu su Panevėžio AVPK Finansų skyriaus darbuotoja Danguole Paviloniene, ji paaiškino, kad taip žiniaraštyje buvo žymimas sutrumpintas savaitės darbo laikas. Patikrinus nustatyta, kad Panevėžio AVPK viršininko 2010 m. gruodžio 21 d. įsak. Nr. 50-TE-541 tyrėjai J. Zamalytei 2010 m. gruodžio 28 d. ir 2011 m. sausio 24 d. buvo sutrumpintas savaitės darbo laikas ir suteiktos papildomos poilsio dienos. Tačiau žiniaraštyje pažymėta, kad sausio 24 d. ji dirbo 8 val. 15 min. Galima daryti prielaidą, kad žiniaraščiai pildomi, neatsižvelgiant į Panevėžio AVPK įsakymus, tarnybinius pranešimus dėl viršvalandžių.

Pasirinktina patikrintas š. m. sausio-kovo mėn. apmokėjimas Panevėžio AVPK NTB SNTS ir NTB NNTS pareigūnams už darbą nakties metu ir poilsio dienomis. Nustatyta, kad darbas nakties metu apskaičiuojamas teisingai, tačiau kai darbuotojams už darbą poilsio dieną kompensuojama suteikiant papildomą poilsio laiką, už jį mokamas nustatytas darbo užmokestis, o ne darbuotojo vidutinis darbo užmokestis, kaip tai numato DK 194 str. 1 d. Pvz., tyrėjas I. Švedarauškas š. m. sausio 9 d. dirbo 4 val. poilsio dieną (ne pagal grafiką). Jam buvo apmokėta už 4 val. darbo poilsio dieną, ir jo prašymu suteiktas papildomas poilsio laikas š. m. sausio 28 d. Už suteiktas 4 val. papildomo poilsio laiko jam buvo apmokėtas nustatytas, o ne vidutinis darbo užmokestis.

VI. IŠVADOS, VERTINIMAI IR PASIŪLYMAI

Išvados

1. Nereglamentuotas Panevėžio AVPK pamainomis dirbančių pareigūnų darbo organizavimas: nėra nustatyta pamainų trukmė, jų pradžia, pabaiga, pertraukų pailsėti bei pavalgyti laikas, jų suteikimas ir pan., kaip to reikalauja Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003m. rugsėjo 9 d. nutarimu Nr. 1150 patvirtintų Nustatytas funkcijas nepertraukiamai vykdančių vidaus reikalų statutinių įstaigų pareigūnų, dirbančių pamainomis, darbo ir poilsio laiko apskaitos ypatumų nuostatos.

2. Papildant pareigybių, kurias einantys pareigūnai dirba pamainomis, sąrašą (Panevėžio AVPK viršininko 2010 m. gruodžio 3 d. įsak. Nr. 50-V-588) pažeisti teisės aktų reikalavimai: neatsižvelgta į Statuto 29 str. 3 d., Aprašo 37.3 p. numatytus reikalavimus, kad tokias pareigas einantys pareigūnai turi faktiškai nepertraukiamai dirbti pamainomis. Darbas operatyvinėje grupėje vieną ar du kartus per mėnesį, o likusį laiką dirbant įprastiniu režimu, negali būti prilygintas nuolat nepertraukiamai pamainomis vykdomoms funkcijoms.

3. Panevėžio AVPK ir Panevėžio m. PK operatyvinių grupių darbą reglamentuoja pasenusios, neatitinkančios įstaigos struktūros, faktinio darbo organizavimo 2007 m. vasario 8 d. Panevėžio m. VPK viršininko įsak. Nr. 50-V-36 patvirtintos Panevėžio miesto vyriausiojo policijos komisariato viešosios policijos Operatyvaus valdymo skyriaus operatyvinės grupės ir viešosios policijos patrulių kuopos pareigūnų reagavimo į pranešimus apie nusikalstamas veikas, kitus teisės pažeidimus ar įvykius taisyklės.

4. Panevėžio AVPK OVS darbas organizuojamas vadovaujantis morališkai pasenusiomis Panevėžio miesto vyriausiojo policijos komisariato viršininko 2004 m. birželio 14 d. įsak. Nr. V-112 (Panevėžio miesto vyriausiojo policijos komisariato viršininko 2006 m. rugsėjo 29 d. įsak. Nr. 50-V-280 nauja redakcija) patvirtintomis Panevėžio miesto vyriausiojo policijos komisariato viešosios policijos Operatyvaus valdymo skyriaus vidaus tvarkos taisyklėmis. *Derinant tikslinio patikrinimo ataskaitos projektą su Panevėžio AVPK, buvo pateiktos 2011 m. vasario 28 d. Panevėžio apskrities vyriausiojo policijos komisariato viršininko įsak. Nr. 50-V-117 patvirtintos Panevėžio apskrities vyriausiojo policijos komisariato Operatyvaus valdymo skyriaus vidaus tvarkos taisyklės, tačiau jos taip pat koreguotinos.*

5. Viršvalandinis darbas Panevėžio AVPK dirbamas pažeidžiant Statuto 30 str. nuostatas. Nereglamentuota, kokiais atvejais pareigūnai gali dirbti viršvalandžius, kas ir koku sprendimu gali pavesti juos dirbti, kaip jie apskaitomi. Taip pat nėra rengiami ir atskiri įstaigos vadovo pavedimai dirbti viršvalandžius.

6. Darbo grafikai Panevėžio AVPK sudaromi pažeidžiant DK 147 straipsnio, Aprašo reikalavimus: grafikai nesudaromi PRIR-e, nesudaromi ir netvirtinami patikslinti grafikai (išskyrus darbo operatyvinėje grupėje grafikus), darbuotojai su darbo grafikų pakeitimais nėra supažindinami pasirašytinai.

7. Panevėžio AVPK OVS ir Patrulių kuopos darbo grafikai sudaromi neužtikrinant DK 160 ir 161 straipsniuose nustatytų minimalių paros ir savaitės nepertraukiamo poilsio reikalavimų, Statuto 29 straipsnyje nustatytos savaitės (7 dienų laikotarpio) darbo laiko normos.

8. Panevėžio AVPK pagal grafiką dirbantiems darbuotojams netinkamai planuojamas darbas, kai kurie darbuotojai neišdirba visos ketvirčio ar mėnesio darbo laiko normos, siekiant tai išlyginti yra skiriamas papildomas darbas, tačiau tai daroma viršijant 48 val. darbo laiko normą per 7 dienų laikotarpį.

9. Pareigūnų pasiruošimui tarnybai, pamainų pasikeitimui, apsiginklavimui, ginkluotės, šaudmenų kiekio sutikrinimui skirtas laikas nėra įskaičiuojamas į darbo laiką.

10. Darbo laiko apskaitos žiniaraščiuose žymimas ne visas dirbtas laikas, ne visada fiksuojami ir apmokami dirbti viršvalandžiai. Pareigūnų, kuriems taikoma suminė darbo laiko apskaita, viršvalandžiai fiksuojami dar nesibaigus suminės apskaitos laikotarpiui ir kompensuojami papildomu poilsio laiku (VTĮ 26¹ straipsnyje, reglamentuojančiame viršvalandinio darbo apmokėjimą, tokia galimybė nėra numatyta), nors turėtų būti lyginami paprastu poilsio laiku.

11. Pareigūnams už suteiktą papildomą poilsio laiką mokamas nustatytas darbo užmokestis, o ne darbuotojo **vidutinis** darbo užmokestis, kaip tai numato DK 194 str. 1 d.

Vertinimas

Panevėžio AVPK veikla darbo grafikų sudarymo, darbo ir poilsio laiko policijos įstaigose apskaitos tvarkos laikymosi srityje vertinama „patenkinamai“.

Siūlymai

Panevėžio AVPK viršininkui Rimantui Bobinui:

1. Peržiūrėti Panevėžio AVPK pareigybių, kurias einantys pareigūnai dirba pamainomis, sąrašą, patvirtintą 2010 m. gegužės 20 d. įsak. Nr. 50-V-277 „Dėl Pareigybių, kurias einantys pareigūnai dirba pamainomis, patvirtinimo“ (papildymai: 2010 m. gruodžio 3 d. įsak. Nr. 50-V-588; 2010 m. gruodžio 23 d. įsak. Nr. 50-V-629, 2010 m. gruodžio 17 d. įsak. Nr. 50-V-618) ir išbraukti iš jo pareigybes,

kurias einantys pareigūnai faktiškai nedirba nepertraukiamai pamainomis ir patvirtinti jį laikantis teisės aktų reikalavimų.

2. Patvirtinti Panevėžio AVPK viešosios policijos Operatyvaus valdymo skyriaus operatyvinės grupės ir viešosios policijos Patrolių kuopos pareigūnų reagavimo į pranešimus apie nusikalstamas veikas, kitus teisės pažeidimus ar įvykius taisykles, atitinkančias įstaigos struktūrą, darbo organizavimą ir pan.

3. Pakoreguoti pagal teisės aktų reikalavimus ir esamą struktūrą Panevėžio AVPK viršininko įsak. Nr. 50-V-117 patvirtintas Panevėžio AVPK Operatyvaus valdymo skyriaus vidaus tvarkos taisykles.

4. Reglamentuoti viršvalandinių darbų pavidimo, apskaitymo, apmokėjimo tvarką Panevėžio AVPK pagal Statuto 29 str. ir 30 str. reikalavimus ir užtikrinti jos laikymąsi.

5. Įvertinti ir, nustatčius poreikį, pagal teisės aktų reikalavimus bei taikant vieningą praktiką visuose Panevėžio AVPK struktūriniuose padaliniuose koreguoti visus Panevėžio AVPK teisės aktus, reglamentuojančius darbo ir poilsio laiko planavimą bei apskaitą.

6. Užtikrinti teisės aktų reikalavimų laikymąsi planuojant darbo ir poilsio laiką (sudarant grafikus) Panevėžio AVPK.

7. Užtikrinti teisės aktų reikalavimų laikymąsi vykdant darbo laiko apskaitą bei apmokant už dirbtą laiką.

Darbo grupės vadovė
Personalo valdybos
Personalo valdymo skyriaus vyriausioji specialistė

Dovilė Petniūnienė

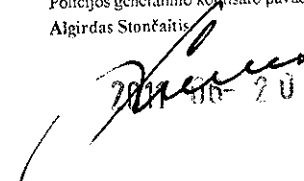
poskyrio viršininkas Vaidas Giršvildas

vyriausioji tyrėja Laima Mindericnė

vyriausioji specialistė Jūratė Piečiukaitienė

vyriausioji specialistė Zefirina Vrubliauskienė

Policijos generalinio komisaro pavaduotojas
Algirdas Stončaitis

Policijos generalinio komisaro
pavaduotojas

Visvaldas Račkauskas

20 4 m. 06 21

Policijos generalinio komisaro pavaduotojas

Renatas Požėla

20 11 m. 06 17 d.

Policijos departamento prie VRM
Personalo valdybos
Organizacinių reikalų skyriaus viršininkas

Dainius Kibildis

20 11 m. birželio 16 d.